

**Holbæk
Kommune**

**Handlingsplan for forebyggelse og
bekæmpelse af rotter i Holbæk Kommune
2016-2018**

Indhold

Målet for den kommunale rottebekæmpelse i Holbæk Kommune	3
Servicemål for den praktiske del af den kommunale rottebekæmpelse	3
Resultater opnået i Holbæk Kommune i sidste planperiode 2014-2016	4
Fokusområder i handlingsplan 2016-2018	4
Udviklingen i antal af rotteanmeldelser	5
Kommunens borgere betaler til den kommunale rottebekæmpelse	5
Den kommunale rottebekæmpelse bliver dyrere	6
Vi lader rotterne blive nede i kloakken	6
Forebyggelse med aktiv deltagelse af/fra kommunens borgere	6
Rottebekæmpelsen og samarbejdet med andre afdelinger i kommunen	8
Dialog og samarbejde med de private sikringsordninger	9
Øget viden om resistens og mere hensigtsmæssig brug af gift	9

Effektiv rottebekæmpelse

Målet for den kommunale rottebekæmpelse i Holbæk Kommune

Dette er den anden handlingsplan for den kommunale rottebekæmpelse i Holbæk Kommune. Kommunerne er forpligtiget til at udarbejde en ny handlingsplan hvert tredje år, ifølge bekendtgørelsen. Med handlingsplanen 2016-2018 er det Holbæk Kommunes ønske, fortsat at sikre en effektiv rottebekæmpelse med fokus på forebyggelse og målrettet bekæmpelse.

Vi skal bekæmpe rotter, da rotter kan være bærere af en lang række sygdomme.

Sygdomme som de kan overføre til mennesker og husdyr. Foruden at være smittespredere kan rotter forårsage store ødelæggelser på private og offentlige ejendomme og kloakker.

De kan med deres urin og ekskrementer forurene store mængder af fødevarer, og det er derfor vigtigt, når borgere står i den uheldige situation at have observeret rotter på deres ejendom, at de kan blive mødt med hurtig, kompetent og effektiv bekæmpelse.

- Rotter kan komme igennem åbninger og sprækker på over 2 cm
- Rotter kan gennemgnavne alt materiale som er blødere end jern
- Rotter kan løfte op til 1,2 kg, derfor bør afløbsriste altid være fastgjorte
- Rotter graver typisk ned til en dybde på ca. 60 cm
- Rotter kan hoppe op til 75 cm lodret op
- Rotter er gode til at klatre op af ru vægge, træer, faldstammer etc.
- Rotter skal have tørre reddepladser, mad og væske, for at overleve
- Mennesker er gode til at opfylde rottens livskrav

I Holbæk Kommune er rottebekæmpelsen udliciteret til et privat bekæmpelsesfirma. De varetager alt vedrørende den praktiske udførelse af bekæmpelsen.

Den administrative del af rottebekæmpelsen varetages af kommunen og rummer en række forskellige opgaver. Kommunen er den håndhævende myndighed i de sager, hvor der er behov for at gribe ind. Kommunen udfører de lovpligtige tilsyn med bekæmpelsen for at sikre, at bekæmpelsen sker i overensstemmelse med lovgivningen, Natur- og Miljøstyrelsens retningslinjer og de kontraktmæssige krav, der er fastsat i bekæmpelsesaftalen.

Service mål for den praktiske del af den kommunale rottebekæmpelse

Holbæk kommune har fokus på at sikre kommunens borgere, en effektiv rottebekæmpelse af høj kvalitet. Hvis en borger i Holbæk Kommune oplever at få rotter, kan borger forvente:

- At der reageres hurtigt på en anmeldelse – er rotten i beboelsen, vil bekæmperen rykke ud samme dag eller senest dagen efter.
- At forekomsten af rotter hurtigt ophører på ejendommen
- At bekæmperen finder årsagen til rotteforekomsten og dermed kan rådgive borgeren om fremtidige forebyggende tiltag
- At den enkelte borger hele tiden er informeret om bekæmpelsesforløbet, da det erfaringsmæssigt er med til at give tryghed

- At al rottebekæmpelse med gift foretages under hensynstagen til miljøet og lovgivningen

Resultater opnået i Holbæk Kommune i sidste planperiode 2014-2016

Kommunen har indført et nyt web-baseret program/system til håndtering af den praktiske og administrative del af rottebekæmpelsen.

Der er blevet nedsat rottespærre i kloakkerne på 66 kommunale institutioner med henblik på at beskytte institutionerne for indtrængning af kloakrotter.

Der er etableret et samarbejdsforum med FORS (tidligere Holbæk Forsyning) særligt vedr. gensidig underretning ved konstaterede defekter på henholdsvis private og offentlige ledninger.

Der er indarbejdet en god praksis i forbindelse med anmeldelser med konstaterede kloakdefekter, hvor ejeren hurtigt får klarlagt, hvilke defekter der skal repareres på kloakken.

Fokusområder i handlingsplan 2016-2018

Handlingsplanen skal ses som et supplement til den allerede eksisterende kommunale rottebekæmpelse, som lever op til lovgivningens krav.

Med handlingsplanen 2016-2018 ønsker vi i Holbæk Kommune at fastholde den positive udvikling, der har fundet sted i den kommunale rottebekæmpelse under sidste planperiode. Vi ønsker fortsat at have et øget fokus på målrettet forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Vi har for at styrke forebyggelsen og bekæmpelsen af rotter udpeget nogle fokusområder, som skal understøtte kommunens mål for den kommunale rottebekæmpelse.

- Der arbejdes på at rotterne forbliver i kloakkerne
- Forebyggelse med aktiv deltagelse af kommunens borgere
- Rottebekæmpelse og samarbejde med andre afdelinger i kommunen
- Dialog og samarbejde med de private rottebekæmpere (sikringsordninger)
- Øget viden om resistens og hensigtsmæssig brug af gift
- Bidrage til fortsat udvikling af bekæmpelsesmetoder på landsplan
- Implementering af en app-løsning til anmeldelsessystemet

Der er ikke tale om en prioriteret rækkefølge af de enkelte fokusområder

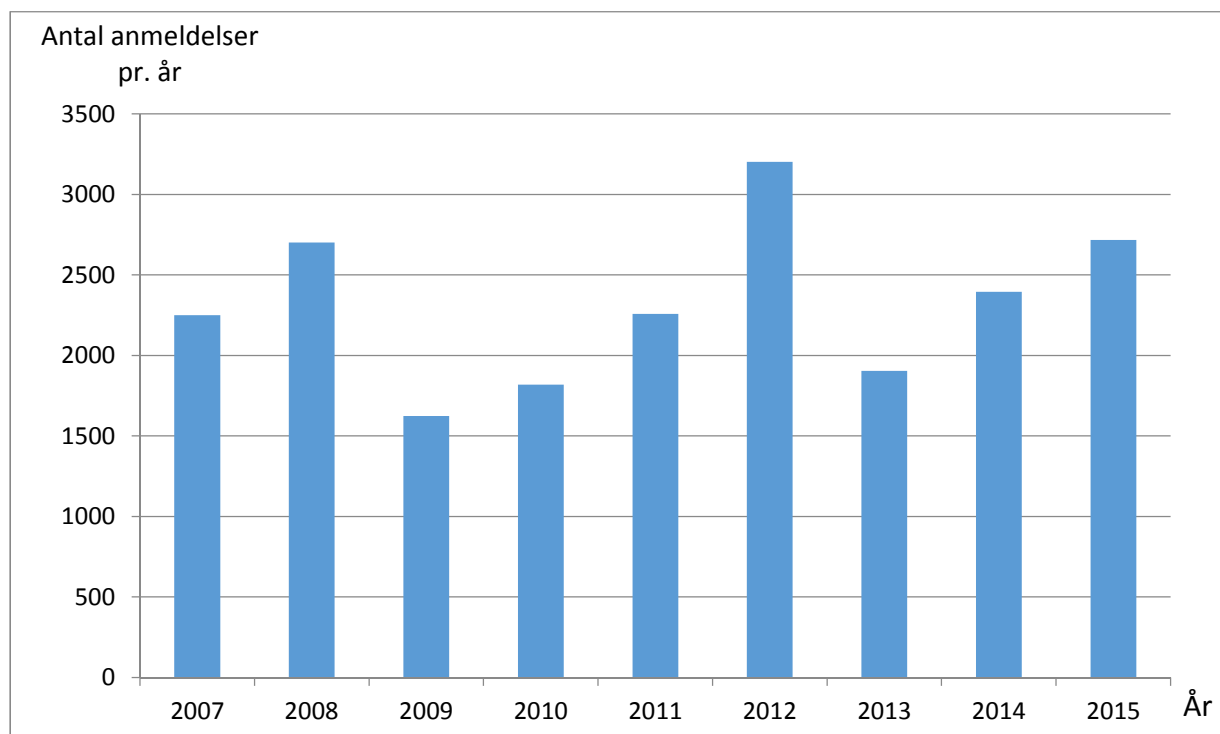
Udviklingen i antal af rotteanmeldelser

Ofte bliver der set på udviklingen i antallet af rotteanmeldelser, når der måles på kvaliteten af rottebekæmpelsen. En nedgang i antallet tages ofte som udtryk for, at man har gjort det godt. Erfaringen viser dog, at antallet af rotteanmeldelser kan variere gevaldigt fra år til år i positiv eller negativ retning (se figuren nedenfor). Der er formentlig flere årsager til variationen, men der er ingen tvivl om, at de vejrlige forhold har stor betydning for antallet af rotteanmeldelser og at det altså ikke alene er et resultat af bekæmpelsens kvalitet.

Er der mangel på tydelige sæsonskift, særligt overgangen fra efterår til en mild vinter, kan det betyde en mærkbar stigning i antallet af rotter og dermed i antallet af anmeldelser.

I Holbæk Kommune benytter vi derfor ikke antallet af rotteanmeldelser som et mål for vores succes. Vi vil i stedet bestræbe os på at give borgerne en god og effektiv rottebekæmpelse. Vi måler og følger op på kvaliteten af bekæmpelsen ud fra en række servicemål, som vi har opstillet for den kommunale rottebekæmpelse.

På trods af at anmeldelserne varierer fra år til år, er der dog en mindre stigning af rotter set over en årrække. Denne stigning kan skyldes, at borgerne er blevet bedre til at anmelde rotter. Det kan også skyldes flere anmeldelser, hvor defekte private kloakledninger, er årsag til rotteforekomsten.

Ovenstående diagram illustrerer en variation af anmeldelser på rotter pr. år i perioden år 2007 - 2015

Alle kommunens borgere betaler til den kommunale rottebekæmpelse

Udgifterne til den kommunale rottebekæmpelse i Holbæk Kommune er gebyrfinansieret og opkræves over de kommunale forbrugsafgifter. I år 2016 vil gebyret udgøre 0,034 % af ejendomsværdien, hvilket betyder at en ejendom til en værdi af 1 mio. kr. årligt betaler 34 kr.

Rottegebyret dækker alle udgifterne i forbindelse med bekæmpelsen. For kommunens borgere betyder det, at, får de rotter så bekæmper kommunen rotterne uden ekstra omkostninger. Borger skal dog selv betale for de udgifter som rotteforekomsten har forårsaget dvs. skader på egen kloak, ejendom og fremtidig sikring.

- Rottegebyret opgøres som en promillesats af ejendomsværdien og opkræves via forbrugsafgifterne
- Rottegebyret dækker alle direkte udgifter forbundet med den kommunale rottebekæmpelse
- Rottegebyret dækker ikke grundejeres egne udgifter til udbedringer af defekte kloakker, skader forårsaget af rotter og diverse rottesikring
- Man har som grundejer pligt til at anmelde forekomst af rotter

Den kommunale rottebekæmpelse bliver dyrere

Holbæk Kommune skal i september 2016 udbyde den kommunale rottebekæmpelse igen. Siden sidste udbud er der kommet en ny bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter (nr. 1904) samt stramninger i brugen af gift til bekæmpelse af rotter. Det forventes derfor at den nye bekendtgørelse og de nye stramninger vil medvirke til, at prisen for den kommunale bekæmpelse vil stige betydeligt.

Om fokusområderne

Vi lader rotterne blive nede i kloakken

I byerne lever størstedelen af rotterne i kloakkerne. Når rotter kommer ud af kloakken, er det et tegn på, at kloakledningen er defekt ét eller flere steder. Hvis kloakkerne er tætte og ledningsejere sikrer egne afløbsinstallationer, så vil vi have et effektivt system, som kan holde rotterne inde.

Der er ingen forpligtigelse til at bekæmpe rotterne, så længe de forbliver i kloakken.

På trods af det, kan bekæmpelse af rotter i kloakkerne formentlig være med til at øge levetiden for kloakledningerne, idet vi med bekæmpelse forsøger at minimere deres antal, som leder til færre rotter på overfladen. Hos FORS (tidligere Holbæk Forsyning) foretager man bekæmpelse af rotter i den offentlige kloak med gift og anvendelse af dræbende fælder, som placeres nede i kloakken for at reducere antallet af rotter.

Kommunen har fokus på at den kommunale rottebekæmpelse, hurtigt får identificeret eventuelle kloakdefekter og at ledningsejer hurtigst muligt får udbedret den defekte ledning. Kommunen har fået indarbejdet en god administrativ praksis, som fører til, at langt de fleste kloakdefekter udbedres indenfor kort tid.

Da netop anmeldelserne på rotter pga. defekte kloakker er stigende, fortsætter vi derfor med at have fokus på denne praksis, da det er med til at rotterne forbliver i kloakkerne og holde kloakkerne tætte.

Vi har i dag et samarbejde med FORS, som omfatter gensidig underretning om problemer med rotter i den offentlige og/eller private ledningsdel. I den kommende plan periode ønsker vi at udvide dette samarbejde med FORS og undersøge i hvilket omfang samarbejdet kan udvides. Samarbejdet er medvirkende til at minimere de skader der forårsages af rotter.

- Så længe rotter bliver nede i kloakken er de ikke et problem for den kommunale rottebekæmpelse
- I byzone udgør rotteanmeldelser forårsaget af kloakrotter en betydelig andel af rotteanmeldelserne
- Rotterne lever fortrinsvist inde på den private ledningsdel
- Den bedste forebyggelse mod indtrængning af kloakrotter er at have en intakt ledning
- Det er den enkelte ledningsejer, der selv skal sikre egen kloakledning

Forebyggelse med aktiv deltagelse af/fra kommunens borgere

Det kan være en ubehagelig oplevelse at have rotter i og omkring sin bolig, men den enkelte borger kan langt hen ad vejen sikre sig imod denne oplevelse. Nøgleordet er forebyggelse.

En borger der anmelder rotter, vil af kommunen og kommunens bekæmpelsesfirma blive vejledt i rottesikring og udbedring af forhold, som ellers på sigt ville kunne skabe tilhold for rotter.

Holbæk Kommune ønsker at nå ud med information og vejledning til borgerne, ikke blot til de som har oplevet problemet, men også til de, som endnu ikke har haft den ubehagelige oplevelse at få rotter på deres ejendom.

Der kan informeres, rådgives og vejledes om;

- Hvorfor og hvordan vedligeholder man egne kloakker
- Nødvendig renholdelse på ejendommen
- Fuglefodring uden rotter
- Dyre- og hønsehold uden rotter
- Hvordan rottesikrer man sin bolig bedst

Formålet med information, rådgivning og vejledning er;

- At skabe tryghed for borgerne i forhold til rotter
- At gøre den enkelte borger opmærksom på egen rolle i forhold til rotter og dermed øge den frivillige forebyggelse

Når Kommunen informerer, rådgiver og vejleder borgerne om rotter, så sker det typisk ved den direkte kontakt mellem bekæmperen og borgeren, men først når skaden er sket.

Til generel information om rottebekæmpelse benytter vi os af kommunens hjemmeside, men her vil det oftest være borgere, der allerede har problemet tæt på, der opsøger denne information.

Hvordan informationen skal formidles ligger ikke fast, men vi har gjort os tanker om:

- Brug af de lokale medier og evt. sociale medier
- Bedre udnyttelse af den kommunale hjemmeside
- Udarbejdelse af digitale flyers

Gode råd til renholdelse og sikring er f.eks.:

- Affaldsstativer skal sikres mod rotter – har affaldscontainer bundprop, skal denne altid være monteret
- Pas på med at efterlade spiseligt affald på arealer udendørs
- Undgå tæt vegetation, materialer etc. op ad husmure/bygninger
- Hønsegårde, kaninbure mv. skal være rottesikre, *i top og bund*
- Fuglefodring skal kun ske i begrænset omfang
- Ingen forarbejdede madvarer i kompostbeholderen
- Ydermure, sokler og tage skal være intakte, rotter har kun brug for åbninger/sprækker over 2 cm for at komme ind
- Intakte ventilationsriste i sokkel og mur
- Undgå åbenstående kældervinduer eller sørg for sikring af vinduer med net (maskevidde < 2 cm)
- Kloak og afløb skal være tætte
- Tjek samlebrønde med jævne mellemrum: Grus eller jord i bunden tyder på en defekt
- Huller i jorden uden opgravet jord, eller sammensunkne fliser kan være tegn på kloakbrud
- Faldstammeudluftning skal være forsynet med vakuumventil og evt. metalnet
- Tagnedløb skal udmunde under rist eller dæksel

Rottebekæmpelsen og samarbejdet med andre afdelinger i kommunen

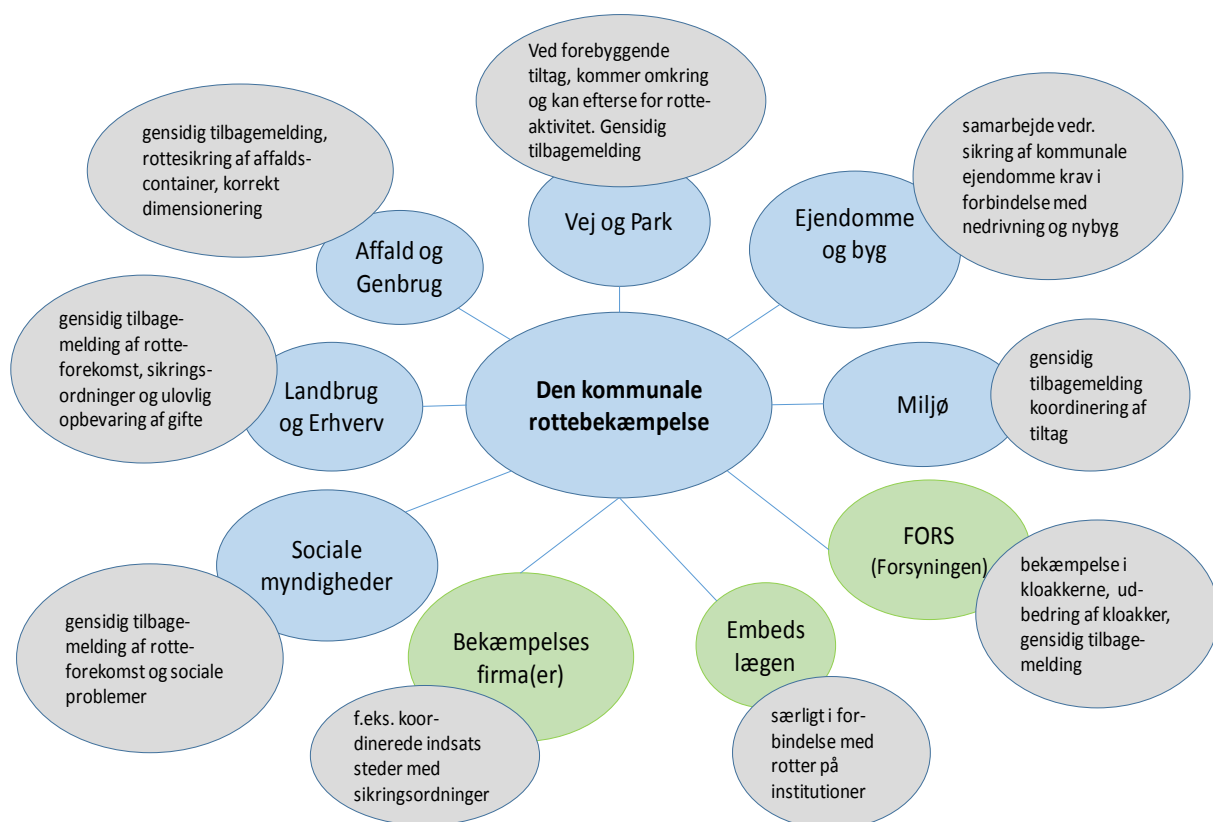
De fleste sager med anmeldt rotteforekomst løses ved en effektiv bekæmpelse. I det omfang der er behov for det, vil der blive vejledt om hvilke forebyggende elementer, der skal til for at reducere risikoen for et nyt rottetilhold. Nogle gange kan Kommunen og bekæmpelsesfirmaet stå over for en forekomst af rotter, hvor rotterne kun er en del af problemet, og hvor nogle af de tilknyttede problemer ikke kan løses af den kommunale rottebekæmpelse, hverken praktisk eller administrativt.

Der kan være tale om situationer, hvor der er behov for andre faglige kompetencer, som i samarbejde med bekæmpelsen kan løse problemerne. Det kan være, når der er tale om rotter ved forladte ejendomme, hos borgere med sociale problemer, hvor borgers egen indsats ikke er mulig i forhold til bekæmpelsen.

Den kommunale rottebekæmpelse i Holbæk Kommune har berøring med flere forskellige faglige instanser i og udenfor kommunens regi, som alle har stor betydning for hvor effektivt og godt bekæmpelsen og forebyggelsen lykkes. Vores rottebekæmpers sociale kompetencer har stor betydning, for et godt samarbejde.

Et stort rottetilhold udgør en alvorlig sundhedsmæssig risiko for de mennesker, som umiddelbart har problemet tæt på sig. Her kan der opstå spørgsmål vedr. borgerens sikkerhed, pleje, genhusning osv. De beslutninger, som skal træffes foruden den egentlige bekæmpelse, ligger ofte ikke inden for rottebekæmpelsens kompetencer og derfor er samarbejdet med andre faggrupper i og udenfor kommunen vigtig. Vi har nogle gange været i dialog og samarbejde med Holbæk Kommunes akutteam. De har hjulpet til i forhold til dialog med borgere og inddragelse af andre afdelinger i kommunen, der er nødvendige for en løsning af problemet med rotter.

Der er flere gode erfaringer med sådanne gnidningsfrie forløb, hvor dette tværfaglige samarbejde har været til gavn for de involverede borgere og deres ejendom, tillige med rottebekæmpelsen

Ovenover vises de elementer og samarbejdspartere, som kan være involveret i en effektiv rottebekæmpelse

Dialog og samarbejde med de private sikringsordninger

En privat sikringsordning er frivillige ordninger, som bekæmpelsesfirmaer kan indgå med typisk virksomheder eller private borgere. En stor del af virksomhederne er typisk tilknyttet fødevarerbranchen/industrien. Formålet med en privat sikringsordning er primært at forebygge mod indtrængning af rotter på en pågældende virksomhed eller ejendom. En sikringsordning er med til at reducere risikoen for, at en virksomhed må lukke midlertidig, som følge af problemer med rotter (og/eller mus). I modsætning til kommunens råderum over for den enkelte borger og virksomheder, kan bekæmpelsesfirmaerne i højere grad tilbyde forebyggelse før rotterne kommer.

Det er til en hver tid kommunen, der er ansvarlig for rottebekæmpelsen, så derfor er alle private bekæmpelsesfirmaer forpligtet til at anmelde igangsættelse eller ophør af en privat sikringsordning til kommunen, samt forekomst af rotter og hvilken gift, der anvendes i den/de private sikringsordninger.

De private bekæmpelsesfirmaer har med en sikringsordning således overtaget forpligtelsen til at bekæmpe rotter og vejlede om forebyggende tiltag hos den enkelte borger.

Det er Kommunen, der har pligt til at sikre, at lovgivningen overholdes i de private sikringsordninger. Her tænkes der især på anmeldelsespligten i forbindelse med oprettelse og ophør af sikringsordninger, anmeldelsespligten ved forekomst af rotter, at giften anvendes i henhold til rottebekendtgørelsens resistensstrategi og retningslinjerne for giftmidlernes anvendelse.

De erfaringer, som kommunen har gjort sig, mht. anmeldelsespligten og gifthanvendelse er medvirkende til, at kommunen ønsker at have fokus på;

- Hvor der indgås sikringsordninger
- Foretage kontrol med at lovgivningen overholdes i sikringsordninger
- Søge positiv dialog med de enkelte bekæmpelsesfirmaer.

Øget viden om resistens og mere hensigtsmæssig brug af gift

Når der anvendes gift til bekæmpelse af rotter, er der en risiko for, at der kan opstå resistens, som typisk vil lede til anvendelse af stærkere gifte. I takt med at der anvendes stærkere gifte, vil der ske en øget belastning af miljøet samt en øget risiko for utilsigtede forgiftninger af rovfugle og rovpattedyr (sekundære forgiftninger). Holbæk Kommune har et generelt ønske om at reducere giftforbruget, men erkender, at der er situationer hvor en effektiv bekæmpelse af rotter kun opnås med anvendelse af gift.

For at minimere risikoen for spredning af resistens og sekundære forgiftninger vil Holbæk Kommune sikre, at anvendelse af gift i den kommunale bekæmpelse sker efter følgende retningslinjer:

- At der altid foretages en vurdering af, om gift er den optimale løsning på det pågældende rotteproblem
- At der altid anvendes den mildest mulige gift i den enkelte bekæmpelse
- At den udlagte gift sikres, så risikoen for utilsigtede forgiftninger minimeres
- At en giftbekæmpelse nøje følges af bekæmperen med opfølgende besøg, så mængden og styrken af den anvendte gift kan tilpasses bekæmpelsesbehovet
- At der aldrig udleveres gift til borgeren
- At alt gift indsamles ved bekæmpelsens afslutning

Der er meget lidt viden om forekomst af resistens i Holbæk Kommune, men i 2005 deltog kommunen i en landsdækkende resistensundersøgelse, gennemført af Miljøstyrelsen og Statens Skadedyrlaboratorium, og enkelte steder i kommunen blev der fundet resistens.

Vi vil i de kommende år foretage supplerende resistensundersøgelser for at følge udviklingen med hensyn til resistens og hvilken betydning anvendelsen af den svageste gift, vil have på niveauet af resistens.

Hvad er rottegift?

- Der findes forskellige typer af rottegifte
- Der anvendes som udgangspunkt den mildeste form for gift af hensyn til miljøet
- Alle rottegifte er antikoagulanter dvs. blødningsforstyrrende, og rotten dør derfor af indre blødninger
- Rotten dør først 4 til 6 dage efter, at den har spist af giften
- Der anvendes ikke antikoagulanter til bekæmpelse af rotter i beboelse, fordi rotterne kan lægge sig til at dø på utilgængelige steder med voldsomme lugtgener til følge
- Gift må ikke udleveres til privatpersoner

Implementering af app-løsning til rotteanmeldelsessystemet

Det er planen at implementere en app-løsning, hvor borgerne let kan anmelde rotter. Denne app planlægges integreret med den applicerede "Giv et praj", som kommunen allerede har implementeret, så borgerne nemt kan sende et praj til kommunen, hvor de oplever huller i vejen, vand på kørebanerne, bjørneklo m.v. Dette vil borgerne dermed også have mulighed for, når de observerer rotter.